

conèixer l'any passat Norma Duval i que l'hi ha deixat perquè rodi el programa. Mentre, la Duval es fa un xalet al Port d'Alcúdia. L'any passat pagava tres-centes mil pessetes per un apartament a Aucanada, al Port d'Alcúdia, on estiujava la família completa, el seu company Mark, els dos petits i els tres fills de Mark amb la seva primera dona.

Un altre famós a la zona és Pedro Ruiz, que està actuant a l'Auditori i que sol anar a dinar i nedar a la piscina del Club de Mar, mentre pensa els esquetsos per escarni de l'aristocràcia, la *jet* i Hisenda.

Mary Santpere i l'actriu Esperanza Roy han sofert aquest estiu un considerable sobresalt en ser sorpreses per un foc produït a l'hotel Palas Atenea, al passeig marítim de Palma.

Sara Montiel, que viu tot l'any a Palma, en un apartament de luxe de l'edifici Mediterrani, està tenint també un estiu bastant mogut fent presentacions del seu disc *Purísimo Sara*.

Puntual com cada any, arriba Ana García Obregón al xalet de la seva família a la Costa dels Pins. El seu cunyat, el coreògraf Giorgio Aresu, i la germana, Amalia García Obregón, aterren uns dies més tard.

Els Rossi han repetit enguany. Han llogat un xalet adossat i penjat a la costa de ponent, en estil àrab, per un milió i mig. Als Rossi se'ls veu poc perquè defugen la premsa. O com a mínim ells ja duen pactat el que volen que surti de la seva vida privada. A la néta de Franco se la pot veure als bous si la correguda promet. També van a algunes festes. Però sobretot a sopar a Marivent o amb els prínceps Txocotoua, íntims amics del rei que tenen casa al port d'Andratx.

Precisament al Port d'Andratx hi ha el xalet *La perla negra* dels ducs de Wuttemberg, amb la seva filla Nataly de Prússia, que l'any passat es rumorejaven si seria la nòvia del príncep Felip. Els aristòcrates alemanys també tenen un altre xalet a 100 metres del Casino Paladium. La casa també té nom literari, Scherezade.

De vegades, per més que un cerqui, no es troba el famós per enlloc. Com per exemple Michael Douglas, que busca casa a Mallorca amb la seva dona Diandra, descendent de mallorquins; Bruce Springsteen, que va dir que llogaria un vaixell per anar a Mallorca, els Albertos, o Mike Oldfield.

Els escriptors

L'any passat tothom anava boig

buscant l'autor de *La insuportable lleugeresa de l'ésser*, Milan Kundera. Al final, es va descobrir que havia estat a Cala d'Or, on, a l'altre extrem, Rafaella Carrà té xalet. L'únic que sabia on vivia l'escriptor txec era el venedor de diaris, que no ho digué a ningú.

Montserrat Roig s'ha estimat des de fa anys l'illa de Formentera, on també va el famós dissenyador Philippe

Stark, que va fer els mobles del palau de Mitterrand, entre altres.

A Mallorca, Torcuato Luca de Tena, l'ex-director del diari conservador *ABC*, és a la Costa dels Pins. Mentre que l'editor Beterkman, de *Der Spiegel*, i el *Stern*, entre altres, és a la costa oposada. Per la seua part, Baltasar Porcel passa les seves vacances a Son Bielí, a la finca que té de camí a Sant Telm. □

EL 44 PER CENT DE LES PERSONES QUE PASSEN PER L'ILLA TÉ MENYS DE 30 ANYS

El turisme mallorquí, en xifres

El nombre de visitants que arriba a Mallorca mostra un augment continuat de fa quasi tres dècades. Les xifres assenyalen que es tracta d'un turisme d'estiu, de temporada alta, compost bàsicament per alemanys i britànics.

Miquel Payeras

L'aeroport mallorquí de Son Sant Joan s'ha convertit en un dels aeròdroms de més volum, tant per nombre d'avions com per passatgers. Les estadístiques ens mostren un augment continuat des de fa quasi 30 anys. Ja a l'any 1961 es registraren 20.314 vols amb un total de 819.469 passatgers.

L'evolució del nombre de vols presenta, des dels primers anys de què tenim dades (1961), un creixement continuat fins a 1973, que registra 80.249 vols. L'any següent es produeix una important davallada, a només 72.679. A partir de 1975, fins a deu anys després, el 85, hi ha alts i baixos, situació que s'estabilitza el 1987, quan es donen 89.529 vols.

Per a l'any en curs, 1988, la Conselleria de Turisme, òbviament, encara no té dades estadístiques definitives i els primers avanços només fan referència al primer semestre. Segons aquestes dades, s'ha donat un augment de 405 vols respecte al mateix període de l'any anterior, cosa que representa un increment del 3,5%.

Pel que fa als passatgers, l'evolució és semblant a la dels vols. L'any 1961 es registra un volum de 819.469 i s'i-

Enguany ha augmentat el volum de turistes.

naugura una llarga època de creixement. Cada any es bat el rècord anterior. L'any 1962 ja se supera el milió de passatgers, exactament són 1.044.633. El 1965 se superen els dos milions i només tres anys més tard ja són més de tres milions. Per arribar als quatre no s'ha d'esperar tant, l'any 1969 se'n registren 4.078.968. Els set milions es marquen el 1973, any a partir del qual s'entra en una fase d'oscil·lacions que dura fins al 1985, quan es retroba el camí de l'augment constant. Aquell any s'arriba als 8.804.152. La darrera xifra, la de l'any passat, 1987, dona com a resultat que hi ha haver un total de 11.342.842 passatgers.

Per a l'any actual, i sempre referint-nos exclusivament a dades del primer

semestre, trobam que segueix augmentant el nombre de visitants. La Conselleria situa l'increment en l'ordre del 2,5%. Segons les mateixes fonts, és possible que el conjunt de l'any doni un resultat semblant.

Com s'ha dit, l'evolució del turisme té dos anys negres, 1973 i 1985, el primer dels quals coneix una baixada que respon a la crisi del petroli, mentre que el segon ve donat per la baixada del turisme anglès, que el 1985 tenia els problemes de les vagues (miners, esti-

vament, l'inici i el final de l'estiu i que tradicionalment manifesten uns valors mitjancers que l'any passat foren de 6.835 vols a l'abril i 9.458 a l'octubre. Finalment, el període de major activitat, de maig a setembre, no coneix cap mes per sota dels 10.000 vols. Agost és quan s'arriba al màxim, mentre que el mínim es dona a l'inici de temporada, al maig.

El volum de passatgers observa un comportament un poc diferent. Hi ha també tres períodes clars, però el de

tant: el descens del turisme britànic, exactament un 2,8% menys.

Juntament amb els britànics descendeix també l'afluència de danesos, un 11%, i d'algerians, un 25%. Però aquests dos darrers grups nacionals no tenen la importància dels britànics.

Al contrari, i afortunadament, augmenten els alemanys, en un 12%; els italians, 12,1%; finlandesos, 10,4%, irlandesos, 36,4% i austríacs, 16,7%.

¿Com són els nostres turistes: edat, professió, on s'hostatgen...?

Les dades que ens mostren aquestes característiques es refereixen a l'any 1987, però, per les coincidències amb les dels anys anteriors, es pot suposar que aquest 1988 serà pràcticament idèntic.

De l'edat dels turistes cal dir que el gruix és jove, un 44% és menor de 30 anys, seguits ja a distància pel 35,3% que representen els compresos entre els 30 i 45 anys. Molt endarrere queden els de 45 a 60 anys, que només representen un 17% i, finalment, els més grans, majors de 60, que simplement són un 1,3% del total dels visitants. Aquestes xifres deixen ben clar el que deïem abans, el turisme que ve a Mallorca és jove, el turisme de la tercera edat és quasi insignificant, no pot ara per ara assegurar un turisme suficient per la temporada baixa.

Professionalment, els nostres turistes no tenen ocupacions que els permetin tenir un alt estatus social, predominen clarament els empleats (29,4%) i els obrers (12,7%). Ja per sota, un 9,9% són quadres intermedis, un 8,7% caps d'empreses, un 7,7% professionals liberals, un 7,1% estudiants, igual percentatge de funcionaris, i tècnics superiors només ens visiten un 5%. Òbviament, les despeses que es permeten aquests visitants no són precisament les pròpies de la *jet*. I el més preocupant és que, any a any, van augmentant els turistes de professions de més baix poder adquisitiu, mentre disminueixen els de més alt nivell econòmic.

¿On s'hostatgen els turistes?

Un 64,5% té per costum allotjar-se a hotels, un 26% a apartaments, un 3,9% a xalets, i a cases d'amics n'hi ha un 2,6%. Dels que trien hotels, un 46,3% ho fan a establiments de 3 estrelles, als de 2, hi van un 21,6%, un 15% es queda amb el més modest d'una estrella i sols un 9,9% van a hostals. A hotels de gran categoria, n'hi

Un turisme jove i en ascens.

badors...), que suposaren la impossibilitat per a molts obrers anglesos de venir a estiu a Mallorca.

Quant a l'estacionalitat del turisme, les xifres demostren clarament que Mallorca segueix sent, amb diferència, un punt turístic important de temporada alta, i això demostra que totes les campanyes de captació turística per a l'hivern han fracassat. El turisme de «la tercera edat», el propi de la temporada baixa, no ve a Mallorca. Les xifres que aquí apareixen són les referides a l'any 1987, mentre que les de 1988, encara no disponibles, donaran unes diferències poc apreciables.

Al llarg de l'any s'estableixen tres períodes, un d'hivernal, un altre de transició i un tercer, d'estiu o temporada alta. Les xifres són molt clares: a l'hivern, de novembre a març, no se superen els 5.000 vols (la xifra més baixa correspon al mes de febrer amb 3.447 vols i la més alta al mes de novembre, amb 4.233 vols). El període de transició, el conformen els mesos d'abril i octubre, que donen, respecti-

transició se sol allargar, incloent-hi març i abril, i manifesta xifres entre els 444.873 i els 784.780 passatgers; la temporada baixa no veu superar cap mes els 400.000 passatgers, mentre que a l'alta es depassa àmpliament el milió i mig. El moment de més trànsit és, també, agost, amb 1.670.321 passatgers.

L'origen dels turistes que visiten Mallorca

Hi ha dues nacionalitats clarament dominants entre el plurinacional turisme que ens visita, són els alemanys i els britànics, aquests darrers en quantitats superiors als germànics.

Observant les dades de 1985, 1986 i 1987 es veu que (en milers) els britànics són 1.177, 1.629,3 i 1.822,8; per la seva part, els alemanys són 1.067,5, 1.126,1 i 1.316,8. Totes les altres nacionalitats en queden molt per sota.

El primer semestre de 1986 registra una dada que —fa falta esperar el final de la temporada— pot ser impor-

van poquets, un 6,7% als de 4 estrelles, mentre que els superluxosos hotels de 5 estrelles només reben el 0,4% dels nostres turistes.

Ara que ja els coneixem un poc millor, just és que siguin els turistes qui opinin sobre nosaltres. El 55,1% considera que, quant a preus, Mallorca és normal; un 20,5% opina que és bastant cara i un 13,1% que ho és molt. Bastant barata la consideren el 6,3% i barata, un 2,3%. Però ¿els agrada visitar-nos? Sí, és clar. El 46,5% considera bona la seva estada entre nosaltres, un 29,4% la qualifica de molt bona, un 19,1% diu que simplement ha estat normal i, afortunadament —o malauradament, segons es miri—, només un 3,2% creu que han estat unes vacances dolentes. ¿I no els hi agradaria tornar una altra vegada? Ja ho crec, un 68,1% diu que sí, un 15,8% que no, i la resta no contesta. ¿I quants n'hi ha que voldrien tenir les Illes com a segona residència? ¡Vaja! Sembla que som bons per a ser visitats però no per a viure entre nosaltres ja que un 47,5% diu que no a la pregunta i només un 32% considera que potser sí que els agradaria.

¿Quant i com gasten els turistes?

Per a tenir una bona idea d'aquests conceptes cal tenir en compte que les xifres que es donen són del 87 i que les d'enguany oferiran els naturals increments, fruit de l'augment del cost de la vida, però tot i així, fonts de la Conselleria de Turisme consideren que percentualment no hi haurà diferències significatives ja que els hàbits dels turistes difícilment canviaran ja que responen cada any al mateix perfil d'edat, professió, etc., que ja hem vist.

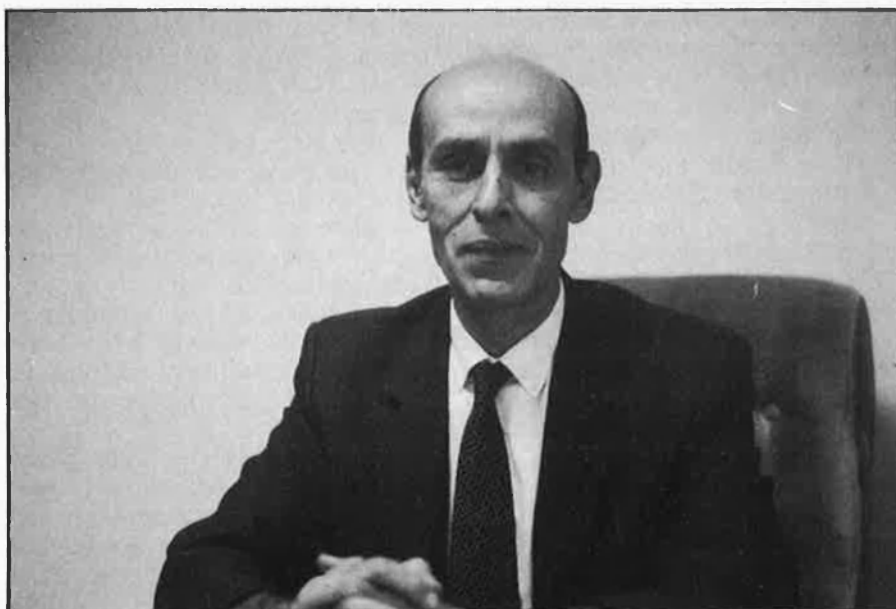
A la temporada alta el turista gasta una mitjana de 2.846 ptes. per dia (any 87). Curiosament, al seu país la mitjana és de 4.494 ptes./dia. Però ja sabem que els és més barat venir de vacances a les Balears que passar-les a ca seva. ¿Què hi farem!

Vegem com es gasten aquestes poques pessetes. A l'establiment on resideixen gasten 564 ptes., que representa un 19,8% del total, mentre que el 80,2% restant, que són 2.282 pessetes, les gasten fora de l'establiment. D'aquestes darreres, el 49% (1.130 ptes) les dediquen a menjar i beure. La diversió els costa un 14,9% (344), i les excursions i lloguer de vehicles els suposa un 12% (277). La resta, 556 pessetes, les gasten en altres conceptes diferents. □

ANTONI TARRAGÓ, DIRECTOR GENERAL DE TURISME A LES ILLES

«No hem cregut mai en el creixement zero»

Antoni Tarragó parla, sense vacil·lar, de les xifres i els percentatges del turisme balear. Ell és un tècnic, però, com la major part dels polítics que han estat abans empresaris, creu que l'oferta illenca ja comença a estar saturada.

«Hem romput l'equilibri entre oferta i demanda».

Francesca Sastre

—**E**s parla de crisi al sector turístic. ¿Aquesta crisi dels 90 vindrà caracteritzada per un excés d'oferta i un descens de demanda?

—Bé, ens agradi o no, Balears ha crescut amb vint-mil places turístiques més. Si es fa el compte de la vella i pensam quants turistes més necessitem per dotar aquestes noves places, necessitariem un increment molt més gran del que hem tingut. Hem romput l'equilibri entre el creixement de l'oferta i el de la demanda. Fa temps que la Conselleria ja ho avisava. No es pot parlar d'una crisi d'arribada de turistes, ja que, excepte a Eivissa, a les altres illes està augmentant l'arribada de turisme.

—¿Què és el que ha fet la Conselleria?

—No hem cregut mai en un creixement zero, però hem procurat que aquest creixement fos d'acord amb la llei, el famós decret Cladera, que demanava els seixanta metres, categories d'hotel de quatre i cinc estrelles, categories d'apartaments de tres i quatre claus, les màximes. Clar, amb aques-

tes condicions és normal parlar de minva de l'ocupació turística. Aquesta crisi es produirà també l'any que ve perquè seguirem creixent. Enguany hem crescut un 10% respecte al que ja hi ha construït i l'any que ve serà semblant. Malgrat els consells que nosaltres donam, si vostè per exemple ve a demanar-nos un permís amb totes les llicències en ordre, no queda més remei que donar-lo.

—Vostè parla de vint mil places que han passat legalment per la Conselleria, ¿però quina és l'estimació que fa vostè de les places turístiques il·legals?

—En aquests moments hem instruït expedient a 113 blocs d'apartaments que s'estan comercialitzant per la via del *tour operator*, l'agència de viatges, el promotor, i que no estan legalitzats per la Conselleria. És difícil fer una estimació exacta. Hi pot haver unes vint-i-cinc mil places clandestines operant a les illes. D'aquí a final d'any li puc assegurar que ja no n'hi haurà més, si no és que es legalitzen.

—¿Quines sancions posa en marxa la Conselleria per evitar la impunitat en què treballen aquests touroperadors?

—No hi ha tal impunitat. En realitat s'està actuant amb el màxim rigor.